

7. Αξιολόγηση μαθήματος Βιολογίας στη βάση Δεικτών

Οι στόχοι της αξιολόγησης των μαθητών/τριών στο μάθημα της Βιολογίας μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως:

1. Ανατροφοδότηση προς τους/τις εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες για την πρόοδο του κάθε μαθητή και της κάθε μαθήτριας στους τομείς της απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και στον τομέα της καλλιέργειας αρχών και αξιών και απόκτησης θετικών στάσεων για την επιστήμη και τη ζωή.
2. Ανατροφοδότηση για παρακολούθηση της εξέλιξης της προσωπικότητας του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας.
3. Ανατροφοδότηση για συναισθηματική και γνωστική ενίσχυση του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας μέσα από την επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς.
4. Ανατροφοδότηση προς τον/την εκπαιδευτικό για αναθεώρηση του διδακτικού υλικού, αναθεώρηση της διδακτικής διαδικασίας, αναθεώρηση των μαθησιακών επιδιώξεων και στόχων, έλεγχο της επίτευξης των μαθησιακών επιδιώξεων και στόχων, αναθεώρηση του τρόπου προετοιμασίας του/της εκπαιδευτικού.
5. Ανατροφοδότηση προς τα θεσμικά όργανα της πολιτείας που είναι επιφορτισμένα με τη σύνταξη και εφαρμογή του Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών, των Προγραμμάτων Σπουδών κ.λπ., προκειμένου να είναι σε θέση να τροποποιούν το περιεχόμενό τους και τους όρους κάτω από τους οποίους πραγματοποιούνται (υλικοτεχνική υποδομή, επιμόρφωση καθηγητών κ.λπ.), ούτως ώστε να γίνονται αποτελεσματικότερα.

Τα είδη αξιολόγησης, τα οποία οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αξιοποιήσουν για το μάθημα της Βιολογίας είναι τα ακόλουθα:

1. Αρχική διαγνωστική αξιολόγηση

Το είδος αυτής της αξιολόγησης γίνεται στην αρχή του μαθήματος και σκοπό έχει τον εντοπισμό των αρχικών/εναλλακτικών ιδεών (παρανοήσεων) και δυσκολιών που πιθανόν να αντιμετωπίζουν οι μαθητές/τριες, καθώς και των προϋπάρχουσων γνώσεων και δεξιοτήτων τους. Η αρχική διαγνωστική αξιολόγηση βοηθά τον/την εκπαιδευτικό στο να παρέχει αυξημένη εξατομικευμένη στήριξη στους/στις μαθητές/τριες που παρουσιάζουν αδυναμίες ή/και παρανοήσεις.

2. Διαμορφωτική αξιολόγηση

Αυτό το είδος αξιολόγησης γίνεται κατά την διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης με στόχο την ανατροφοδότηση προς τον/την εκπαιδευτικό για την πρόοδο των μαθητών/τριών, την ανατροφοδότηση προς τους/τις μαθητές/τριες, για την επίτευξη των μαθησιακών επιδιώξεων, την τροποποίηση της διδασκαλίας ώστε να συνάδει με τις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος, αλλά και του/της κάθε μαθητή/τριας.

3. Τελική αξιολόγηση

Η τελική αξιολόγηση αξιολογεί τη συνολική επίδοση των μαθητών/τριών (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις). Παρέχει μια τελική ανατροφοδότηση προς τον/την εκπαιδευτικό για την επίδοση των μαθητών/τριών όσον αφορά στην επίτευξη των μαθησιακών επιδιώξεων, τελική ανατροφοδότηση προς τους/τις ίδιους/ίδιες τους/τις μαθητές/τριες για τα μαθησιακά τους επιτεύγματα, καθώς και προς τα αρμόδια θεσμικά όργανα της πολιτείας.

Για την αξιολόγηση των μαθητών/τριών στο μάθημα της Βιολογίας αξιοποιείται μια σειρά από μέσα και εργαλεία ως ακολούθως: Παρατήρηση, Παιδαγωγικό ημερολόγιο με αφηγηματικές καταγραφές, Συνέντευξη – προφορική εξέταση, Πρακτική αξιολόγηση εργαστηριακών δεξιοτήτων, Βιβλίο δραστηριοτήτων Βιολογίας, Ατομικά φύλλα εργασίας, Φύλλα ομαδικής εργασίας, Τετράδιο εργασιών (εργαστηριακών ασκήσεων, εργασίας πεδίου κ.λπ.), Δημιουργικές διερευνητικές εργασίες (τύπου project, posters), Φύλλα αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, Φάκελος εργασιών - επιτευγμάτων (portfolio), Γραπτά διαγνωστικά δοκίμια.

Συνήθως, κατά τη διάρκεια κάθε τετραμήνου, κάθε μαθητής/τρια καλείται να εμπλακεί, τουλάχιστον, σε μια δημιουργική διερευνητική εργασία. Η εργασία αυτή μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως: παρουσίαση, επιστημονική αφίσα (poster), κατασκευή, συγγραφή και κριτική ανάλυση άρθρου, διερεύνηση, πείραμα κ.λπ..

Περιοδικά, οι μαθητές/τριες καλούνται να προβούν σε αυτοαξιολόγηση της μαθησιακής τους πορείας σε όλες τις πτυχές αξιολόγησης, χρησιμοποιώντας δομημένα φύλλα αυτοαξιολόγησης. Ο/η εκπαιδευτικός υποβοηθά τους/τις μαθητές/τριες στην ανάλυση των αποτελεσμάτων της αυτοαξιολόγησης και στον καταρτισμό σχεδίου προσωπικής βελτίωσης και ανάπτυξης. Παράλληλα, γίνεται περιοδική ετερο-αξιολόγηση του/της κάθε μαθητή/τριας από συμμαθητές/τριες του/της χρησιμοποιώντας δομημένα φύλλα ετερο-αξιολόγησης.

Τα γραπτά διαγνωστικά δοκίμια αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο διαμορφωτικής ή/και τελικής αξιολόγησης. Τα δοκίμια αυτά μπορεί να είναι ολιγόλεπτα ή και σαραντάλεπτα. Σε αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται ερωτήσεις κλειστού τύπου (ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, ορθού/λάθους, συμπλήρωσης, κλπ.), ερωτήσεις ανοικτού τύπου, εννοιολογικοί χάρτες, περιγραφές πειραματικών διαδικασιών κ.λπ..

Προτείνεται όπως η πρώτη γραπτή εξέταση της σχολικής χρονιάς για το μάθημα της Βιολογίας για τους/τις μαθητές/τριες να είναι προειδοποιημένη και σύντομης διάρκειας (10 λεπτά), και χαμηλού βαθμού δυσκολίας, ούτως ώστε οι μαθητές/τριες να αποβάλλουν τον φόβο για τις γραπτές εξετάσεις, νοιώσουν περισσότερη ασφάλεια και αυτοπεποίθηση, και αναπτύξουν θετικές στάσεις όσον αφορά στο μάθημα της Βιολογίας.

Πέραν της αριθμητικής αξιολόγησης των μαθητών/τριών, η περιγραφική αξιολόγηση αποτελεί μια σημαντική εναλλακτική μορφή αξιολόγησης για το μάθημα Βιολογίας.